

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و من وصية مولى الامام على بن ابيطالب عليهما السلام للحسن بن علي عليهما السلام كتبها إليه بحاضرين عند انصرافه من صفين

وَ اعْلَمَنَّ أَنَّ الَّذِي بِيَدِهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ أَدْنَى لَكَ فِي الدُّعَاءِ وَ تَكْفَلُ لَكَ
بِالْإِجَابَةِ وَ أَمْرَكَ أَنْ تَسْأَلَهُ لِيُعْطِيكَ وَ تَسْتَرْحِمَهُ لِيَرْحَمَكَ وَ لَمْ يَجْعَلْ بَيْنَكَ وَ بَيْنَهُ
مَنْ يَحْجُبُكَ عَنْهُ وَ لَمْ يَلْجُجْكَ إِلَى مَنْ يَشْفَعُ لَكَ إِلَيْهِ وَ لَمْ يَمْنَعَكَ إِنْ أَسَأْتَ مِنْ
التَّوْبَةِ وَ لَمْ يُعَاجِلْكَ بِالنَّقْمَةِ وَ لَمْ يُعَيِّرْكَ بِالْإِنَابَةِ وَ لَمْ يَفْضَحْكَ حَيْثُ الْفُضِيحَةُ
بِكَ أَوْلَى وَ لَمْ يُشَدِّدْ عَلَيْكَ فِي قَبُولِ الْإِنَابَةِ وَ لَمْ يُنَاقِشْكَ بِالْجَرِيمَةِ وَ لَمْ يُؤَيِّسْكَ
مِنَ الرَّحْمَةِ بَلْ جَعَلَ نَزْوَعَكَ عَنِ الذَّنْبِ حَسَنَةً وَ حَسَبَ سَيِّئَتِكَ وَاحِدَةً وَ حَسَبَ
حَسَنَتِكَ عَشْرًا وَ فَتَحَ لَكَ بَابَ الْمَتَابِ وَ بَابَ الْاسْتِعْتَابِ فَإِذَا نَادَيْتَهُ سَمِعَ نِدَاكَ وَ
إِذَا نَاجَيْتَهُ عَلِمَ نَجْوَاكَ فَأَفْضِيَتْ إِلَيْهِ بِحَاجَتِكَ وَ أَبَشَّتَتْهُ ذَاتَ نَفْسِكَ وَ شَكَّوَتْ إِلَيْهِ
هُمُومَكَ وَ اسْتَكْشَفَتْهُ كُرُوبَكَ وَ اسْتَعْنَتْهُ عَلَى أُمُورِكَ وَ سَأَلَتْهُ مِنْ خَزَائِنِ رَحْمَتِهِ
مَا لَا يَقْدِرُ عَلَى إِعْطَائِهِ غَيْرُهُ مِنْ زِيَادَةِ الْأَعْمَارِ وَ صِحَّةِ الْأَبْدَانِ وَ سَعَةِ الْأَرْزَاقِ ثُمَّ
جَعَلَ فِي يَدَيْكَ مَفَاتِيحَ خَزَائِنِهِ بِمَا أَدْنَى لَكَ فِيهِ مِنْ مَسْأَلَتِهِ فَمَتَى شِئْتَ اسْتَفْتَحْتَ
بِالدُّعَاءِ أَبْوَابَ نِعْمَتِهِ وَ اسْتَمَطَّرْتَ شَأْبِيبَ رَحْمَتِهِ فَلَا يَقْنَطُكَ إِبطَاءُ إِجَابَتِهِ فَإِنَّ
الْعَطِيَّةَ عَلَى قَدْرِ النِّيَّةِ وَ رَبَّمَا أُخِّرَتْ عَنْكَ الْإِجَابَةُ لِيَكُونَ ذَلِكَ أَعْظَمَ لِأَجْرِ السَّائِلِ
وَ أَجْزَلَ لِعَطَاءِ الْأَمَلِ وَ رَبَّمَا سَأَلْتَ الشَّيْءَ فَلَا تُؤْتَاهُ وَ أُوتِيَتْ خَيْرًا مِنْهُ عَاجِلًا أَوْ
أَجَلًا أَوْ صُرْفًا عَنْكَ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَكَ فَلَرُبَّ أَمْرٍ قَدْ طَلَبْتَهُ فِيهِ هَلَكَ دِينُكَ لَوْ
أُوتِيَتْهُ فَلَتَكُنْ مَسْأَلَتُكَ فِيمَا بَقِيَ لَكَ جَمَالُهُ وَ يَنْفَى عَنْكَ وَبَالَهُ فَاَلْمَالُ لَا يَبْقَى لَكَ
وَ لَا تَبْقَى لَهُ وَ اعْلَمَنَّ يَا بَنِيَّ أَنَّكَ إِنَّمَا خُلِقْتَ لِلْآخِرَةِ لَا لِلدُّنْيَا وَ لِلْفَنَاءِ لَا لِلْبَقَاءِ وَ
لِلْمَوْتِ لَا لِلْحَيَاةِ وَ أَنَّكَ فِي قُلْعَةٍ وَ دَارِ بُلْغَةٍ وَ طَرِيقٍ إِلَى الْآخِرَةِ وَ أَنَّكَ طَرِيدٌ الْمَوْتِ
الَّذِي لَا يَنْجُو مِنْهُ هَارِبُهُ وَ لَا يَفُوتُهُ طَالِبُهُ وَ لَا بُدَّ أَنْ مَدْرَكَهُ فَكُنْ مِنْهُ عَلَى حَذَرٍ أَنْ
يُدْرِكَكَ وَ أَنْتَ عَلَى حَالٍ سَيِّئَةٍ قَدْ كُنْتَ تَحْدِثُ نَفْسَكَ مِنْهَا بِالتَّوْبَةِ فَيَحُولُ بَيْنَكَ وَ
بَيْنَ ذَلِكَ فَإِذَا _____ أَنْتَ قَدْ أَهْلَكْتَ نَفْسَكَ

31

Nəhc-ül-Belağə
-ci məktubdan bir hissə
Mövla İmam Əli ələyhissələmin İmam Həsən ələyhissələma məktubundan

(Oğlum!) Bil ki, göylərin və yerin xəzinələri əlində olan kəs sənə dua etmək və istəmək icazəsi verib və onun qəbul edilməsinə zəmanət verib. Sənə vermək üçün istəməyini, mərhəmətini sənə şamil etmək üçün mərhəmətini diləməyini əmr edib. Allah sənənlə Özü arasında Onu səndən ayıracaq bir kimsə qoymayıb, səni hər hansı bir şəfaətçiyə sığınmağa məcbur etməyib, pis iş görəndə tövbə etməyinə mane olmayıb (üzünə tövbə qapılarını açıb), səni cəzalandırmağa tələsməyib (tövbə etmək ehtimalın olduğu üçün onu gecikdirib). O, (bəziləri tövbə edənlərdən intiqam almaq üçün onları qınaq atəşinə tutduqları kimi) səni heç vaxt tövbə etdiyinə görə məzəmmət etmir və hətta rüsvay edilməyə layiq olduğun yerdə səni (səhvə yol verənləri dərhal rüsvay edən bəzi dardüşüncəli insanlar kimi) rüsvay etməyib, (dayaz insanlar kimi) tövbənin qəbul edilməsində səni əziyyətə salmayıb, günahlarının hesablanmasında dərinə getməyib (onların üstündən rahatlıqla keçib). Səni (günahın nə qədər böyük və ağır olsa da) heç vaxt Öz mərhəmətindən naümid etməyib, əksinə, sənənin özünü günahdan saxlamağını yaxşı iş kimi dəyərləndirib, (hətta) sənənin günahını bir günah, yaxşı işini isə on qat hesab edib. Tövbə, qayıdış və üzrxahlıq qapısını (həmişə) üzünə açıq saxlayıb. Belə ki nə vaxt çağırısan, səsinə eşidər, nə vaxt pıçıldasan, başa düşər. Beləliklə, ehtiyacını Ona çatdırar, dərgahında özünü olduğun kimi göstərər, dər-d-qəmini Onunla bölüşər, çətinlik, dərd və narahatlıqlarının aradan qalxmasını Ondən istəyər, işlərində Ondən yardım diləyər. Ömürün uzunluğu, cansağlığı və ruzi bolluğu kimi başqalarının verə bilmədikləri şeyləri Onun rəhmət xəzinələrindən istəyə bilərsən. Sonra Allah Ondən istəmək icazəsi verməklə xəzinələrinin açarlarını sənə verib. Buna görə də bir istəyin olanda dua vasitəsilə Rəbbinin nemət qapılarını aç, Onun rəhmət yağışını yağdırı bilərsən. Duanın gec qəbul olması səni əsla məyus etməməlidir. Çünki Allahın bəxşişi (bəndələrin) niyyət(i) miqdarındadır. Bəzən duanın qəbul olması onu edənə mükafatının artması, arzu edənlərin bəxşişini çoxaltmaq üçün gecikir. Bəzən də Allahdan bir şey istəyirsən və həmin şey sənə verilmir, amma qısa, ya uzun müddətdən sonra sənə ondan daha yaxşı şey veriləcək, yaxud Allah onu sənənin üçün ondan daha yaxşı şeylə əvəz edəcək. Bəzən də sən Allahdan əldə edəcəyin təqdirdə dininin məhv olmasına səbəb olan şey istəyirsən (Allah da onu sənə vermir, əvəzində sənə daha yaxşı şey verir). Buna görə də gərək həmişə Allahdan gözəlliyi sənə qalan, vəbal və pisliyi səndən uzaq olan şeyi istəyəsən. (Amma bil ki, dünya malı belə deyil.) Mal sənə qalmır, sən də ona qalmaqcaqsan.

(Oğlum!) Bil ki, sən dünya üçün deyil, axirət üçün, (bu dünyada) qalmaq üçün deyil, yox olmaq üçün və (bu dünyada) yaşamaq üçün deyil, ölmək üçün yaradılmışsan. Sən hər an köçmək ehtimalın olan mənzildə, azuqə götürməli olduğun diyarda, axirətinə gedən yoldasan. (Bil!) Sən əlindən qaçanın qurtula bilmədiyini, axtardığını əldən çıxarmayan və sonda, mütləq, haqlayan ölüm üçün bir ovsan (o, səni təqib edir və sonda, mütləq, ovlayacaq). Buna görə də ölümün səni pis vəziyyətdə (günah halında) olduğun zaman, (ölüm çatmamışdan) özünə tövbə etmək barədə danışanda haqlamasından, sənənlə tövbə arasında ayrılıq salmasından qorx. Onda (əgər belə olsa,) sən özünü məhv etmiş olarsan.